

विषय:- संस्कृत

खण्डसाधनगेजट.

प्र-उ(८) नीचे व्यापैता प्रश्नोना उत्तर संस्कृतमां लखो:

१ पायसस्य कणः कीदृशः अस्ति ?

→ पायसस्य कणः कर्कशः कर्कशोरं च अस्ति।

२ पुनः अनुनीता पुत्री कीदृशीः अस्ति ?

→ पुनः अनुनीता पुत्री अन्ता, क्लान्ता च अस्ति।

३ माता भक्षकाय किं कथयति ?

→ माता भक्षकाय कथयति - 'रे रे भक्षक! मा गानं कुरु,
इह शक्तपिपासो त्वं मा स्पृश मा दश।'

४ उच्चैः कै वदन्ति ? किं वदन्ति च ?

→ उच्चैः कतिपयं शाल्काः वदन्ति। 'धावतु, धावतु त्वस्तिं
धावतु' इति वदन्ति।

५ क्रीडकः कस्मिन् स्थधायां क्रीडगोककं जियपति ?

→ क्रीडकः गोकुक्ष्यपकस्थधायां क्रीडगोककं जियपति।

६ जीवने कस्य बहुत्वम् अस्ति ?

→ जीवने व्येकस्य बहुत्वम् अस्ति।

७ आगतानां प्रतिभागिनां कृते अभिनन्दनं कः ददाति ?

→ आगतानां प्रतिभागिनां कृते अभिनन्दनं विवेकानन्द विद्यालयस्य
आचार्यः ददाति।

८ एकवक्षुः कः अस्ति ?

→ एकवक्षुः काकः, सुचिप्रा अस्ति।

९ कः धान्यभक्षणं करोति ?

→ हुकं धान्यभक्षणं करोति।

१० आर्यस्य पुत्र तिष्ठति ?

→ आर्यस्य भूमौ तिष्ठति ।

११ सुवर्णस्य बुद्धिका क्वै प्रेषिता ?

→ सुवर्णस्य बुद्धिका शमेण प्रेषिता ।

१२ विष्णुपदं कथं प्रोक्तम् ?

→ विष्णुपदं दुर्कमम् प्रोक्तम् ।

१३ चन्द्रगुप्तः चाणक्याय कम्बुकान् किमर्थं यच्छति ?

→ चन्द्रगुप्तः चाणक्याय कम्बुकान् दरिद्रैश्चः वितरणाय यच्छति ।

१४ चाणक्यः किमर्थं कम्बुकानाम् उपयोगं न करोति ?

→ 'कम्बुकः चाणक्यस्य कृते नास्ति, दरिद्रजनानां कृते सन्ति' अतः चाणक्यः कम्बुकानाम् उपयोगं न करोति ।

१५ चौराः क्वै उदरपूर्तिं कुर्वन्ति ?

→ चौराः चौरकार्येण उदरपूर्तिं कुर्वन्ति ।

१६ तथः चौराः चाणक्यस्य समीपे कां प्रतिज्ञां कुर्वन्ति ?

→ तथः चौराः चाणक्यस्य समीपे प्राहि प्रतिज्ञां कुर्वन्ति - 'यद्यं मद्ये आरभ्य पापं न करिष्यामः ।' इति ।

१७ कः भन्दं भन्दं चकति ?

→ स्वमीरः भन्दं भन्दं चकति ।

१८ जनसञ्चारः कुत्र भवति ?

→ पथि पथि जनसञ्चारः भवति ।

१९ प्रभाते कस्याः वृन्दं विकसति, विकसति च ?

→ प्रभाते कल्पावृन्दं विकसति च कल्पावृन्दं विकसति ।

२० प्रभातकाळे वाक्कवृन्दं किं करोति ?

→ प्रभातकाळे वाक्कवृन्दं गीतं गायं गायं श्लोकति ।

२१ गान्धीनगरं कीदृशं नगरम् अस्ति ?

→ गान्धीनगरं सुन्दरं, सुयोजितं च नगरम् अस्ति ।

२२ पञ्चिउद्याने किं सन्ति ?

→ पञ्चिउद्याने स्वर्गाः, प्राणिनः, प्राचीन महाकाय प्राणिनः, विशेषः विभागः, सर्पगृहम् च सन्ति ।

२३ निम्नपर्यावरणे कौ निवसन्ति ?

→ निम्नपर्यावरणे स्वर्गाः, प्राणिनः च निवसन्ति ।

२४ भूतके कः धन्यः अस्ति ?

→ भूतके पृथ्वः धन्यः अस्ति ।

२५ 'गङ्गा सिन्धु...' सुभाषिते वर्णिताः नद्याः कीदृशा सन्ति ?

→ 'गङ्गा सिन्धु...' सुभाषिते वर्णिताः नद्याः पूर्णाः पूर्ण जंकेः द्युपताः सन्ति ।

२६ कस्य विभूतयः पशेपकाशय सन्ति ?

→ सतां विभूतयः पशेपकाशय सन्ति ।

२७ मात्रावाकः कः आसीत् ?

→ मात्रावाकः भौतभौणपरीग्राहस्य एकः कृषीपकः आसीत् ।

२८ सिन्धुः केन सह सर्वत्र भ्रमणम् अकरोत् ?

→ सिन्धुः मात्रावाकेन सह सर्वत्र भ्रमणम् अकरोत् ।

२९ मात्रावाकः प्रतिदिनं पृथ्वतके स्थित्वा किम् अपश्यत् ?

→ मात्रावाकः प्रतिदिनं पृथ्वतके स्थित्वा नद्याः जलम् अपश्यत् ।

३० मात्रापाकस्य सिंहुस्य च मैत्री कीदृशी आसीत् ?
 → मात्रापाकस्य सिंहुस्य च मैत्री अद्वितीया आसीत् ।

प्र-३(क) नीचे व्यापेलां गद्यखंडमां खेषांडित्वा षोडशो सुधारीने सुंदर
 व्यञ्जयै गद्यखंड इरीधी लघोः (प्रश्नो व्यसाहनिगिन्टमांथी भेवां)

(१) उत्तर:- कुत्रचित् गोकर्ष्येपकस्पद्या चकति । कर्मणः कीडकः कुरुगोकर्ष्यं
 क्षिपति । कुत्रचित्, कबड्डी चकति । कुत्रचित् कीडकः दीर्घकडघनं
 कश्चेति । सम्यक्पणथा सर्वाः स्पद्याः पूर्णाः भवन्ति ।

(२) उत्तर:- मध्यात्मविमानयोः सङ्गमः अत्र दृश्यते । अत्र चित्तकर्षकं
 विशाकम् उद्यानम् अपि अस्ति । प्रतिदिनं बहुयः यात्रिकाः
 एतस्य मन्दिरस्य दर्शनार्थम् आगच्छन्ति ।

(३) उत्तर:- इत्येनश्चोत्तर नाम्नः प्राचीनमहाकाव्यप्राणिनः विशेषः विभागः
 अत्र अस्ति । एषः विभागः वाकानां कृते अतीव
 माकर्षकः अनौरज्ज्वलः च अस्ति ।

(४) उत्तर:- मात्रापाकः कृतः एतत् अपश्यत् । सः स्वतिग्रस्तसिंहुस्य
 सहायतार्थं तत्र आगच्छत् । औषधानि आनीय सः
 सिंहुस्य शुष्णुषाम् अकरोत् फलित्वत् दिनाङ्कारं सिंहुः
 स्वस्थः अभवत् तथा च तस्य मित्रम् अभवत् ।

== x == x ==